

ÖZET

Doktora Tezi

Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrının Açıklanması Suçu (TCK m.239)

Cengiz Topel ÇİFTÇİOĞLU

İstanbul Kültür Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı

Kamu Hukuku Programı

Ekonomik hayatta, ticari işletmelerin faaliyetleri maddi değerlerin yanı sıra büyük oranda gizli nitelikteki bilgilere dayanır. Söz konusu bilgiler, ticari işletmelerin değerinin belirlenmesinde ve ekonomik hayattaki rekabet gücünün artmasında büyük rol oynar. Buna karşın ekonomik küreselleşmenin yaşandığı çağımızda, teknolojiye bağlı olarak gelişen iletişim imkanları birçok bilgiye anında ulaşmamızı sağlamıştır. Bu nedenle ticari işletmeler, elde etmek amacıyla araştırma ve geliştirme faaliyetlerine büyük yatırım yaptıkları bu nitelikteki bilgilerin, özellikle rakiplerinin eline geçmesini önlemek bakımından koruma tedbirleri almaktadır. Ancak söz konusu sır teşkil eden bilgilerin, işletme sahiplerinin alacakları tedbirlerle gizli tutulmasının çoğu zaman yeterli olmadığı da görülmüştür. Bu itibarla, bu sırların korunması bakımından hukuk düzeninin devreye girmesi gerekli olmuştur.

Sırrın korunması, çeşitli kanunlardan veya özel hukuk sözleşmelerinden kaynaklanan bir yükümlük olarak öngörülmüştür. Bazı sırların korunması bakımından özel hukukun sağladığı “tazminat sorumluluğuna” dayalı koruma usulü yeterli bulunmayarak, kanun koyucu tarafından ceza hukuku da devreye sokulmuştur. Bu anlamda, ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrının açıklanması eylemi suç olarak düzenlenmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 2.kitabının “topluma karşı suçlar” başlıklı 3.kısımının

“ekonomi, sanayi ve ticarete ilişkin suçlar” hakkındaki 9. bölümünde düzenlenen 239.

maddesinde, “ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrının açıklanması” suçuna yer verilmiştir.

5237 sayılı TCK m. 239, 765 sayılı eski TCK’da tam olarak karşılığı bulunmayan yeni bir suç tipi getirmiştir.

TCK’nın 239.maddesinde yer alan ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrının açıklanması suçu; bir kimsenin sıfat ya da görevi, meslek veya sanatı gereği vakıf olduğu ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgeleri ya da fenni keşif ve buluşları veya sınai uygulamaya ilişkin bilgileri yetkisiz kişilere vermesi veya ifşa etmesi; bu bilgi veya belgelerin, hukuka aykırı yolla elde eden kişiler tarafından yetkisiz kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi ve nihayet cebir veya tehdit kullanarak bir kimseyi bu madde kapsamına giren bilgi veya belgeleri açıklamaya mecbur kılması suretiyle oluşur.

TCK m. 239’da düzenlenen ticari sır bankacılık sırrı veya müşteri sırrının açıklanması suçu ile

öncelikle, ekonomik hayatta haksız rekabetin önlenmesi, ticari yaşamın dürüstlük kuralları

çerçevesinde sürdürülmesinin sağlanması ve bu suretle serbest piyasa ekonomisinde bireyin

adaletli, güven veren ve rekabete dayalı bir ekonomik yapıda faaliyette bulunma hakkının

korunması amaçlanmaktadır. Ayrıca özellikle suçun müşteri sırrının açıklanması suçu olarak

işlenmesi durumunda, aynı zamanda bireyin özel hayatının gizliliği hakkı da korunmaktadır.

Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrının açıklanması suçu, seçimlik hareketli bir soyut

tehlike suçudur. Bu suç aynı zamanda bağlı hareketli bir suçtur. Yine TCK m.239’da düzenlenen

bu suç, ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin yetkisiz

kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi ile tamamlandığından sırf hareket suçudur. Bu suçun ihmali

hareketle işlenmesi mümkün değildir. Ayrıca ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrının

açıklanması suçu, kasten işlenebilen bir suçtur. Suçun işlenmesi bakımından herhangi bir özel kast

aranmamıştır. Suçun olası kastla da işlenebilmesi mümkün bulunmaktadır.

TCK m.239’da düzenlenen ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrının açıklanması suçunun

ele alındığı bu çalışmada; sır kavramı, sırrın hukuki niteliği ve sırrın korunmasının hukuki

dayanağı ile ticari sır, bankacılık sırrı ve müşteri sırrı kavramları ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Yine TCK m.239’da düzenlenen suçun, Türk Ceza Kanununu sistematığı içindeki yeri dikkate

alınarak yakın suç tipleri ile karşılaştırması yapılmış ve buna göre inceleme konusu suçun unsurları, muhakeme usulü ve yaptırımını da ayrıntılı olarak izah edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sır Kavramı, Ticari Sır, Bankacılık Sırrı, Müşteri Sırrı, Sırrın Korunması, Sırrın Açıklanması.

ABSTRACT

Doctoral Thesis

Crime for Disclosure of Commercial; Banking or Customer Secrets (TCC art. 239)

Cengiz Topel ÇİFTÇİOĞLU

İstanbul Kültür University

Social Science Institute

Public Law Section

Public Law Program

In economic life, activities of commercial enterprises based on material values as well as on a great manner, secret information. This information has a considerable role on the determination of the value of the enterprise and increase in its competitiveness. On the other hand, in the age of globalization, due to developed communication facilities, information is reached instantly. Because of this fact, the commercial enterprises take precautionary measures in order to protect such information for which they invest greatly for its research and development. However, such precautionary measures taken by the enterprises generally would not suffice for protection of the secrecy of the information. For this reason, it has become necessary for the law maker to involve in.

The protection of the secret is envisaged as a liability in certain laws and private agreements. For protection of certain sır, the lawmaker does not find the contractual protection sufficient, thus criminal protection is envisaged. To this end, the act of disclosure of commercial, banking and customer secrets is considered as crime.

Law No. 5237 entitled Turkish Criminal Code (“TCC”), in its second book, 3rd part entitled crimes against society, 9th subsection entitled crimes related to economic, industrial and commercial activity contains article 239 on “crime of disclosure of commercial, banking or customer secrets”. Article 239 of the TCC provided a crime which was not contained with the previous TCC, Law No. 765. The crime regulated in article 239 comes into life when a person hands over to an unauthorized third person information, documents, patent, scientific discovery, industrial applications related to commercial, banking, customer secrets which was learned by the former due to such person’s work or job; when such information and documents are gathered through unlawful means and handed over to unauthorized persons; and when such information and documents are forced to be disclosed.

The aims of the crime set out in article 239 are (i) protection of unfair competition; (ii) ensuring that the commercial life is maintained within principles of good faith; (iii) through this manner, ensuring that the individual’s right is protected regarding having activities in just, confident and fair competitive environment. In addition, the crime aims at protection of privacy of an individual in respect of crime relating to disclosure of customer secret.

The crime on disclosure of commercial, banking, customer secret is of elective abstract. This crime is at the same time a crime with dependent act. The crime is a pure act crime since it is realized when the above referred information and documents are handed over to unauthorized third persons or disclosed.

In this thesis, commercial, banking, customer secrets concepts as set out in article 239 of the TCC shall be explained. the issues of the concept of secret, the legal nature of secret, the legal basis of protection of secret, the concepts of commercial, banking and customer secrets are explained in detail. In addition, taking into account close crimes, comparison of similar crimes, components of

crime, criminal procedure and sanctions of the crime are explained. Furthermore, such crime could be realized with intent. No special intent is envisaged for the realization of the crime. The crime could also be realized through possible intent.

Key words: Concept of secret, commercial secret, banking secret, customer secret, protection of secret, disclosure of secret.